



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

Oratio Philippi in senatu: Continens suasionem belli aduersus M. Æmilium,
& Lepidum: in quos atroci stylo inuehitur: Character Philippicis
Demosthenis simillimus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

ORATIO PHILIPPI IN SENATU.

Continet suasionem belli aduersus M. Emilium, & Lepidum,
in quos atroci stylo inuehitur.

Character est Philippicus Demosthenis simillimus.

*Magistra-
tus mali
grauiter
nocent.*

Maximè vellem (P. C.) Rempub. quietam esse, aut in periculis, à promptissimo quoque defendi: denique praua incepta consultoribus noxæ esse: sed contrà, seditionibus omnia turbata sunt, & abijs, quos prohibere magis decebat postremo, quæ pessimi vt stultissimi decreuerunt, ea à bonis, & sapientibus facienda sunt. Nam bellum, atque arma, quanquam vobis iniusta, tamen quia Lepido placent, sumenda sunt: nisi forte cui pacem præstare, & bellum pati consilium est.

*Vatù Car-
mina in-
cominatio-
ne.*

Prò Dij boni, qui hanc urbem omnia cura adhuc regitis, Marcus AEmilius omnium flagitiosorum postremus, qui pavor, an ignauior sit, delibetari non potest, exercitum opprimendæ libertatis habet, & se è contempto metuendum effecit. Vos mustantes, & retrahentes, verbis, & vatum carminibus, pacem optatis magis, quam defenditis: neque intelligitis, mollitia decretorum vobis dignitatem, illi metum destrahi? atque id iure, quoniam ex rapinis consularum, ob seditionem prouinciam cum exercitu adeptus est. Quid ille ob benefacta cepisset, cuius sceleribus tanta præmia tribuistis? At scilicet eis, qui ad postremum vsque legatos, pacem, concordiam, & alia huiusmodi decreuerint, gratiam habeo peperisse? Imò despecti, & indigni reprobati, prædæ loco aestimantur: quippe metu pacem repetentes, quo habitam amiserant. Equidem à principio cum Hetturiam coniu-rare, proseriptos accessit: largitionibus rempub. lacerari videbam, maturandum putabam, & Catuli consilia cum paucis sequutus sum. Carterum illi, qui gentis AEmiliae benefacta extollebant, & ignoscendo Pop. Rom. magnitudinem auxisse, nusquam etiam tum Lepidum progressum aiebant, & cum priuata arma opprimendæ libertatis cepisset, sibi quisque opes, aut patrocinia querendo, consilium publicum corruerunt. At tamen erat Lepidus latro cum calonibus, &

paucis sicarijs, quorum nemo diurna mercede vitam mutauerit: Nunc est proconsul, cum imperio non empto, sed dato à vobis, cum legatis adhuc iure parentibus. Et ad eum concurrere homines omnium ordinum corruptissimi, flagrant inopia, & cupiditatibus, scelerum conscientia exagitati: Quibus quies in seditionibus, in pace, turba sunt, hi tumultum ex tumultu, bellum ex bello ferunt: Saturni olim, post Sulpitij, dein Marij, Damaspique, nunc satellites Lepidi. Præterea Hetturia atque omnes reliquæ belli atrectæ. Hispaniæ armis sollicitatæ, Mithridates in latere vestigalium nostrorum, quibus adhuc sustentamur, diem bello circumspicit: quin præter idoneum ducem, nihil abest ad subuertendum imperium.

Quod vos oro, atque obsecro (P. Conscripti) vt animadueratis, ne patiamini licentiam scelerum, quasi rabiem ad integros procedere, Nam ubi malis præmia sequuntur, haud facile quisquam gratuito bonus est. An expectatis dum exercitu rursus admoto, ferro, atque flamma urbem inuadat? quod multo propius est ab eo, quo agitur statu, quam ex pace & concordia ad arma ciuilia, quæ ille aduersum diuina, & humilia cepit, non pro sua, aut quorum simulat iniuria, sed legum, ac libertatis subuertendæ. Angitur enim, ac laceratur animi cupidine, & noxarum metu, expers consilij, inquit, hæc, atque illa tentans, metuit otium, odit bellum: luxu, atque licentia carendum videt, atque interim abutitur vestra socordia. Neque mihi latius consilij est, metum, an ignauiam, an dementia eam appellem: qui videmini intenta mala, quasi fulmen, optare se quisque ne attingat, sed prohibere, ne conari quidem. Et quæso considerate, quam conuersa rerum natura sit. Antea malum publicum occultè, auxilia palam instruebantur, & eò boni malos facile anteibant: nunc pax, & concordia disturbantur palam, defenduntur occultè:

Nunc 3 qui-

*Seditiosi
quales.*

*Bonus nemo
gratuito.*

*Ignauia per-
stringitur.*

quibus illa placeant, in armis sunt, vos in metu. Quid expectatis? nisi forte pudet, aut piget recte facere. An Lepidi mandata animos mouent? qui placere ait sua cuique reddi, & aliena tenet? belli iura rescindi, cum ipse armis cogat? ciuitatem confirmari, qui adeptam negat? concordia gratia tribunitiam potestatem restitui, ex qua omnes discordia accensae pessime omnium, atque impudentissime, tibi necegestas ciuium, & luctus cura sunt? cui nihil est domi, nisi armis partum, aut per iniuriam: *Alerum consulatum puta, quasi primum reddideris, bello concordiam quaeris, quo parta disturbata: nostri proditor, istis inuidus, hostis omnium bonorum; ve te neque hominum, neque Deorum pudeat, quos perfidia, aut periuurio violasti. Qui quando talis es, maneat in sententia, & retineas arma, te horror: ne uolantandis seditionibus ipse inquietus, nos in sollicitudine retineas. Neque te prouinciae, neque leges, neque Diij penates ciuem patiuntur: Perge qua coepisti, ut quam maturissime merita inuenias. Vos autem P. C. Quousque cunctando Rempubliam intutam patiemini, & verbis arma tentabitis? delectus aduersum vos habiti: pecuniae deducta, atque imposita: ex libidine leges imperantur: quum interim vos legatos, & decreta paratis, & quanto mehercule audius pacem petieritis, tanto bellum acrius erit, quum intelliget se metu magis, quam aequo, & bono sustentatum. Nam qui turbas, & caedem ciuium odisse ait, & ob id armato Lepido vos inermes retinet, quae victis toleranda sunt, ea quae facere possitis, patiamini potius censeat, ita illi a vobis pacem, vobis ab illo bellum suadeat. Haec si placeant, sit tanta torpedio animos oppressit, ut obliuiscerentur Cinnae, (cuius in urbem reditu decus, atque ordines omnes interierunt) nihilominus vos, atque coniuges, & liberos Lepido permittam sitis, quid opus decretis? quid auxilio Catullus? quin ij, & alij boni Rempubliam frustra curant. Agite, ut libet, parate vobis Cethegos, atque alia perditorum atrocitatem, qui rapinas, & incendia instaurare cupiunt, & rursus aduersum Deos penates manus armare: Sin libertas & bella magis placeant, decernite digna nomine, & augete ingenium viris fortibus. Adest nouus exercitus, & ad hoc colonia veterum militum, nobilitas omnis, duces optimi, fortuna meliores sequitur. Iam illa, quae*

Coniunctio oratoria.

Exhortatio ad bellum

foecordia nostra collecta sunt, dilabentur. Quare ita censeo, quoniam Lepidus exercitum priuato consilio paratum cum pessimis, & hostibus Reipub. contra eius ordiuis auctoritatem, ad urbem ducit: uti Appius Claudius interrex cum Q. Catulo proconsule, & caeteris, quibus imperium est, vibi praesidio fiat, operamque dent, nequid Resp. detrimenti capiat.

OECONOMIA orationis.

I. Exordium a conquestione de statu reip quod est istis oratoribus quam familiare, similis querela Demosthenis Philippica. 3. n. 3.

II. Statim ad fontem istius perturbationis praemisso generoso epiphonemate delabitur, & A. Emilium vehementer exagitat: Haec sit vobis propius ad Demosthenem accedat, quem putes audire in illam vocem erumpentem ἀλιπίς μανιδόρ.

III. Incepit Senatores duriori brachio austerum ingenium, arguens mollitiem decretorum in tanta inimicorum audacia, multa similia habet Demosth. Philip. 1.

IV. Inuehitur in Lepidum, cuius atrocitatem, & infamem comitatum, grauius ponit ob oculos: Quod autem de huiusmodi ciuibus dixit: Quibus quies in seditionibus, in pace turbata sunt: respexit credo illud Aristophanis in equitibus: *ἔσ' οὐ λαμβάνεις ἢ τὴν πόλιν τὰ πέρ' ἑσέ.*

V. Postquam indigna perduellium scelera expressit, grauius hortatur senatum ad poenas repetendas: quod summa Resp. perniciosum, eodem malis etiam facinororum praemia conceduntur.

Idcirco Democritus duos in res tantum Deos statuebat: Beneficium in bonos, Poenam in improbos: Plin. hist. nat. l. 2.

VI. Incessa oratione grauius & austerius carpit senatores, in agno Demosthenica eloquentia ad visum expressa: nam quod ait de fulmine, quod omnes timent, nemo prohibet; hoc idem Demosthenes Philis. 3. dixit de grandine, cui Philippum comparat.

VII. In perorati ne acri & aculeata plane apostrophe, quicquid reliquum est stomachi, in Lepidum erumpit. Mox collecta per Synathroismum, facinorum indignitate, omnium mentes mirifice incendit. Tum sub finem dilusa paulisper atrocioris ingenis acerbitate suauioribus leni.

Edm. J. d. n. 1788.

D. J. D. n. 1788.

lenimentis, senatum mitius ad dignitatem retinendam hortatur.

S. V. A. S. I. O B E L L I C O N T R A Romanos grauiſſima.

O R A T I O G A L G A C I .

Ex Cornelio Inuentio argumentorum est à necessario, facili, adiunctis Personarum. Dispositio grauiora initio pramittit, nec tamen desistit in leuita. Elocutio grauis, neruosa, torrens, incensa, sublimis, sententiosa, hæc oratio inter optimas, & grauiſſimas cenſeri poteſt.

Exordium à iſta & fiducia. Quoties cauſas belli, & neceſſitatem noſtram intueor, magnus mihi animus eſt, hodiernum diem, conſentumque veſtrum in iſtum libertatis totius Britannia: fore. Nam & vniuerſi ſeruitutis expertes, & nulla vltra terra, ac ne mare quidem ſecurum, imminente nobis claſſe Romana. Ita prælium, ac que arma, qua fortis hoſteſta, eadem etiam ignauiſſima ſunt.

Priores pugna: quibus aduerſus Romanos varia fortuna certarum eſt, ſpem, ac ſubſidium in noſtris manibus habebant, quia nobiliſſimi totius Britannia:, eoque in iſtis penetrabilibus ſiti, nec ſeruentium littora aſpicientes, oculos quoque à contactu dominationis inuiolatos habebant. Nos terrarum, ac libertatis extremos, reſeſſus ipſe, ac ſinus famæ in hunc diem defendit. Nunc terminus Britannia: patet, ac que omnia ignota pro magnifico eſt.

Sed nulla iam vltra gens, nihil niſi ſuæctus, & ſaxa. Et inferiores Romani, quorum ſuperbiam fruſtra per obſequium, & modeltiam effugeris, vapores orbis, poſtquam curuſtaſtantiſſi deſuere terra, & mare exuſantur. Si locuples hoſtis eſt, auari; ſi pauper, ambitioſi; quos non Oriens, non Occidens ſatiauerit. Soli omnium ope: at que inopiam pari aſſidu concepiſerunt. Auſette, trucidate, rapere falſis nominibus imperium, atque ubi ſolitudinem faciunt, pacem appellant.

Liberos enique, ac propinquos ſuos natura chariſſimos eſſe voluit: hi per delectas alibi

ſeruituri auferuntur. Coniuges, ſoroſque, eſſi hoſtilem libidinem effugiant, nomine amicorum, atque hoſtium polluntur. Bona, fortunaſque in tributum egeruat, in annonam frumentum: corpora ipſe ac manus, ſiluis ac paludibus emuniendis, verbera inter, ac contumelias conterunt. Nota ſeruituti mancipia ſemel venunt, atque vltro à dominis aluntur, Britannia ſeruitutem ſuam quotidie emit, quotidie paſcit. Ac ſicut in familia recentiſſimus quiſque ſeruorum, & conſeruis ludibrio eſt, ſic in hoc orbis terrarum veteri famularu, noui nos, & viles in exilium petimur. Neque enim arua nobis, aut metalla, aut portus ſunt, quibus exercendis referuemur. Virtus porro, ac ſerocia ſubiectorum Brigantia: ingrata imperantibus. Et longinquitas, ac ſerocia populi, tum iſtum quo tuſus, ſo ſuſpectus. Ita ſublata ſpe venia:, tandem ſumite animum, tam quibus ſalus, quam quibus gloria cariſſima eſt. Brigantes forma duce, exurere coloniam, expugnare caſtra, ac niſi felicitas in ſocordiam vertiſſet, exuere iugum potuere: nos integri, & indomiti, & libertatem, non in præſentia ſaturi, primo ſtatim congreſſu, vnde oſtendamus, quos ſibi Caledonia viros ſepoſuerit: An eandem Romanis in bello virtutem, quam in pace laſciuiam eſſe creditis? Noſtris illis diſceſſionibus, ac diſcordijs clari, vitia hoſtium in gloriam exercitus ſuſvertunt: quem contractum ex diuerſiſſimis gentibus, ve ſe cuncta res teneat, ita aduerſa diſſoluent: Niſi Gallos, & Germanos, & (pudet dictu) Britanorum pleroſque dominationi aliena ſanguinem commoſcantes, diutius tamen hoſtes, quam ſeruos, fide, & affectu teneri putatis. Merus, & terror eſt, infirma vincula charitatis. Quæ ubi remouebis, qui temere deſerint, odiſſe incipient: omnia victoria iſcitamenta pro nobis ſunt. Nullæ Romanos coniuges accendunt, nulli parentes fugam exprobrati ſunt: ac nulla plerique patria, aut alia eſt. Paucos numero circum trepidos ignorantia:, cælum ipſum, ac mare, & ſyluas, ignora omnia circumſpectantes, clauſos quodammodo, ac victos alij nobis traiderunt. Nec terreat vanus aſpectus, & auris fulgor, atque argenti, quod neque tangit, neque vulnerat. In ipſa hoſtium acie inueniemus noſtras manus.

Agnoscent Britanni ſuam cauſam: recordabuntur Galli priorem libertatem, deſerent illos cæteri Germani, tanquam nuper Viſipij reſta-

Discordia: ciuium auget hoſtes.